

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยปกครองระบอบประชาธิปไตย ตั้งแต่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ที่มีอำนาจธิปไตย เป็นของปวงชนชาวไทย ภายใต้รัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุด ในการปกครองประเทศที่มี พระมหากษัตริย์ เป็นประมุขของประเทศ ความหมายของระบอบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง ระบบการปกครองที่ประชาชนเป็นใหญ่ ดังนั้นการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยก็คือ รูปการปกครองที่ ยึดถืออำนาจธิปไตยเป็นของปวงชน

ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยนั้นจำเป็นต้องมีรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมาย หลักหรือเป็นกติกาที่กำหนดแนวทางสำหรับการที่รัฐจะใช้อำนาจปกครองประชาชนและมีหลักการ จัดระเบียบการปกครอง ซึ่งรัฐธรรมนูญก็ไม่ใช่เครื่องหมายแสดงความเป็นประชาธิปไตย เพราะ ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการก็มีรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกัน การที่จะพิจารณาว่าประเทศใด เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ จึงต้องดูว่ารัฐธรรมนูญของประเทศนั้นให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ ธิปไตยหรือไม่ ลักษณะสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตยคือ รัฐบาลมาจากการเลือกตั้ง และการปกครองโดยเสียงข้างมาก รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย และ ลักษณะของรัฐบาลที่เป็น ประชาธิปไตย คือ “รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” ซึ่งเป็นวาตะของ Lincoln (1860) อดีตประธานาธิบดีของสหรัฐฯ (วิกิพีเดีย, 2559)

การที่รัฐบาลจะได้รับการยอมรับว่าเป็นประชาธิปไตยจะต้องมีลักษณะที่เป็นรัฐบาลของ ประชาชน หมายถึง รัฐบาลจะต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และประชาชนสามารถ เปลี่ยนแปลงผู้ปกครองได้ด้วยวิธีการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นั่นคือ ประชาชนอยู่ในฐานะเป็น เจ้าของรัฐบาลซึ่งบ่งชี้ถึงมิติของการปกครองในด้านความเป็นเจ้าของอำนาจธิปไตยเป็นรัฐบาล โดยประชาชน หมายถึง ประชาชนหรือพลเมืองทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นผู้ปกครองได้ ถ้าหากได้รับ เสียงสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ เป็นรัฐบาลเพื่อประชาชน หมายถึง รัฐบาล จะต้องมิจุดประสงค์เพื่อความผาสุกของประชาชน และจะต้องมีการกำหนดวาระในการดำรง ตำแหน่ง เพื่อจะได้เป็นหลักประกันว่าผู้ปกครองจะต้องปกครองเพื่อประชาชน หากผันแปรจาก จุดหมายนี้ ประชาชนจะได้มีโอกาสเปลี่ยนผู้ปกครองผ่านทางารเลือกตั้ง

การสถาปนาระบบประชาธิปไตยให้มีความเสถียรภาพยั่งยืนมิได้หมายความว่า การประกาศใช้รัฐธรรมนูญเพื่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้นแต่ที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ การเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และมีความศรัทธาต่อคุณค่าของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง เริ่มจากสถาบันครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาซึ่งได้รับสมญานามว่าเป็น “ปัญญาชน” ในอดีตมีการลุกขึ้นต่อสู้อำนาจเผด็จการในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม จนถึงปัจจุบันมีการชุมนุมหลายครั้งไม่ค้อยเห็น นักศึกษาเข้ามาชุมนุม ส่วนใหญ่จะเป็นผู้เฒ่าที่ให้ความสนใจและร่วมชุมนุมทางการเมือง

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีประชาชนที่ให้ความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพียงใด จากข้อมูลคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้ประชาชนเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ปี 2557 พบว่า มีประชาชนลงคะแนน ร้อยละ 46 ของผู้มีสิทธิออกเสียง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคาม, 2557)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัย ที่มีอยู่ทั่วประเทศ และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีนักศึกษามากพอสมควรและเป็นที่ทำให้ความรู้แก่นักศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในสังคมผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่จะมีความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอย่างไรเพื่อใช้เป็นแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระดับปริญญาตรี

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระดับปริญญาตรี จำแนกเป็น เพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา และขณะที่ศึกษา

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามระดับปริญญาตรี ที่มี เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และคณะที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระดับปริญญาตรี

1.4.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 ถึง มกราคม พ.ศ. 2560

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.3.1 ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 13,194 คน (ฝ่ายทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2559)

1.4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 389 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์ยามานัน และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม

1.4.4 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.4.4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และคณะ

1.4.4.2 ตัวแปรตามคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ระดับปริญญาตรี

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“การมีส่วนร่วมทางการเมือง” หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน นักศึกษาไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็ในทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์ การกระทำโดยความสมัครใจ มีความสนใจ มีอิสระไม่ถูกครอบงำ ปราศจากการบังคับ มีความเสมอภาคของสมาชิกในสังคมเพื่อมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ปกครองและการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมกิจกรรมเหล่านี้ ประกอบด้วย 5 ด้าน

1. ด้านการให้ข้อมูลและรับข้อมูล หมายถึง การรับรู้และการให้ข่าวสารทางการเมือง กระบวนการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ซึ่ง ข่าวสารเป็นสิ่งที่จะช่วยลดความไม่แน่ใจของบุคคล ช่วยให้บุคคลสามารถสร้างภาพเกี่ยวกับ ข่าวสารทางการเมืองได้ชัดเจนขึ้น โดยกระบวนการดังกล่าวได้ถูกผสมผสานเข้ากัน รูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็อินเอร์เน็ท วิทยุ และโทรทัศน์ จนกระทั่งสามารถสร้างเครือข่ายการรับรู้ ข่าวสารทางการเมืองซึ่งสามารถชี้นำสังคมได้อย่างรอบด้าน กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งมาแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมือง

2. ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง หมายถึง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักการเมืองและเปิดโอกาสให้ประชาชน นักศึกษา ร่วมตัดสินใจว่าใครจะมาเป็นผู้ปกครองของตน นอกจากนี้การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งยังเป็นการให้สิทธิกับประชาชน นักศึกษาในการกำหนดแนวโน้มของนโยบายที่จะมีผลต่อทั้งชีวิตส่วนตัวและส่วนรวมของประชาชน นักศึกษา

3. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชน นักศึกษาใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเสียงเลือกตัวแทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนในการปกครองแต่ละระดับของประเทศรวมถึงการออกเสียงประชามติเป็นกระบวนการในการแสดงความเห็นของประชาชน นักศึกษาด้วยการลงคะแนนออกเสียงเพื่อตัดสินใจว่า จะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติ

4. ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมทางการเมือง หมายถึง สนใจในการรับและให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทางการเมืองการพุดคุยเกี่ยวกับการเมือง เช่น การอภิปรายพุดคุยในประเด็นทางการเมือง การร่วมประชุมทางการเมืองการให้ความสนับสนุนกิจกรรม ให้การสนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมือง การติดต่อกับผู้แทนราษฎร การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่าง

5. ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนนักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความคิดเห็น และการกระทำต่าง ๆ ทางการเมือง เช่น

การชุมนุมประท้วง เดินขบวนเพื่อให้ผู้นำทางการเมืองยอมรับนโยบายที่ผู้นำควบคุมรัฐบาลอยู่
มีความสามารถมากกว่าการมีความต้องการน้อยกว่ากลุ่มชนชั้นนำที่ไม่ได้ควบคุมรัฐบาล

“นักศึกษา” หมายถึง ผู้ที่เรียนอยู่ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามภาคปกติ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

เพื่อจะทราบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ระดับปริญญาตรี นำข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมือง
มากขึ้น และเพื่อพัฒนาให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และกิจกรรมต่าง ๆ
ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม